

Ráckevei Anna

Laudáció

Bánsági Ildikó akadémiai székfoglalójához (2015. február 20.)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Egybegyűltekt!

Sok nagy vesztesége van Rickl Máriának Szabó Magda Régimódi történetében. Az egyik ilyen utolsó nagy veszteség, amikor Klári, a mindenes cselédje is elhagyja, elköltözik a házból. Ő volt a tanú, mondja, az életem tanúja. Valahogy így vagyunk mi is Bánsági Ildikóval egymás életének tanúi. Észrevétlenül kapcsolódott össze először a szakmai, aztán a magánéletünk is, és amikor megkérdezte, mondanám-e én a laudációt székfoglaló beszéde előtt, gondolkodás nélkül igent válaszoltam, pedig a laudáció, vagyis ünnepi beszéd, nyilvános elismerés, roppant nehéz műfaja a közszereplésnek, ugyanis szerintem akkor hiteles egy méltatás, ha képes az ember az objektivitás és szubjektivitás határán megmaradni, márpedig én, ha Ildikóról kell beszélnem, nehezen találom meg az objektív nézőpontot. Éppen ezért azt gondoltam, hogy a hátrányból előnyt kovácsolva, vállaltan, hangsúlyozottan személyes hangot ütök meg, félretéve mindenféle objektivitást. Pontosan huszonöt éve van közünk egymáshoz, és ez a „van közünk egymáshoz” huszonöt éve mély, bizalmas, őszinte kapcsolatot jelent. Sokszor voltunk távol egymástól ez alatt a huszonöt év alatt térben és időben, de egy mondat, egy perc elég volt mindig, hogy ugyanott folytassuk, ahol abbahagytuk. Ismerem a küzdelmeit, az örömeit, kudarcait, tudok a szárnyalásairól és zuhanásairól, és őszinte csodálattal nézem huszonöt éve a kitartását, küzdeni tudását, rendíthetetlen hitét, életerejét. Kultúránk a szokásaink, hagyományaink összessége. Ugyanígy színházi kultúránk is az egymást követő generációk szokásaiból, összegyűjtött és megőrzött, tovább adott hagyományaiból áll. Ildikó számomra híd köztem és a Vígsház színészóriásai között, akikkel nem találkozhattam, nem dolgozhattam, de Ildikón keresztül, úgy érzem megérintettem őket. Amikor néhány éve Molnár Ferenc Olympiáját próbáltuk Debrecenben, nagyon sokszor eszembe jutott Ildikó, és az ő gesztusai. Szeretem azt gondolni, hogy ezekben a gesztusokban ott rejtőznek az előző kor nagyjai, és irányítanak, vezetnek, segítik az én mozdulataimat is... Megmagyarázhatatlan az az ösztönös működés, ahogy a színészember letapogatja, magába szívja környezete érzelmi energiáit, rezdüléseit, aztán ezeket az információkat már tudatosan, szinte térképként használva magabiztosan közlekedik a legkülönbözőbb karakterek között. Arra a lehetetlen feladatra vállalkozott Ildikó, hogy magyarázza a magyarázhatatlant, de én ezen egy csepp sem csodálkozom, mert kisebb célt ki sem tűz soha maga elé. Nincs lehetetlen, csak tehetetlen ember, vallja velem együtt ő is, és most is készen áll arra, hogy ezt bebizonyítsa. Én a Himaláját is megmásznám vele...